

MIĘDZYKONFERENCJOWE SYMPOZJUM
„PRAWA MNIEJSZOŚCI ETNICZNYCH W UNII EUROPEJSKIEJ
– STANDARDY I RZECZYWISTOŚĆ”

Sztokholm, 23–24 września 2006 r.

Debata publiczna na temat kształtu Unii Europejskiej zatacza coraz szersze kręgi. Przeróżne środowiska naukowe i akademickie, komisje, zespoły robocze, stowarzyszenia, związki w poszczególnych państwach członkowskich aranżują i organizują sympozja, seminaria, dyskusje podejmujące aktualne tematy dotyczące procesu tworzenia się Wspólnoty Europejskiej.

W ramach inicjatyw propagowanych przez EU, 23–24 września 2006 r. w Sztokholmie, miało miejsce seminarium zorganizowane przez Kongres Polaków w Szwecji oraz Związek Dziennikarzy Polskich na Wschodzie, pt.: „Prawa mniejszości etnicznych w Unii Europejskiej – standardy i rzeczywistość”. Spotkanie odbyło się w lokalach Ośrodka Polskich Organizacji Niepodległościowych w Sztokholmie. Organizatorzy zadbali o to, aby przed rozpoczęciem seminarium możliwie jak najwięcej informacji na jego temat dotarło do osób zainteresowanych. W tym celu utworzono specjalną stronę internetową www.polskakongressen.org/minority/ oraz wydano publikację zawierającą teksty referatów oraz konwencje i uregulowania międzynarodowe, takie jak: *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka*, *Europejska Karta Języków Regionalnych lub Mniejszościowych*, *Konwencja ramowa o ochronie mniejszości narodowych*, *Europejska konwencja o obywatelstwie*, *Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie ochrony mniejszości i polityka walki z dyskryminacją w rozszerzonej Europie*.

Część oficjalną seminarium otworzył Michał Bieniasz, prezes Kongresu Polaków w Szwecji, redaktor naczelny pisma „Słowo Kongresu”, przywitał zebranych gości, zwłaszcza przedstawicieli władz Rzeczypospolitej Polskiej (ambasadora RP Michała Czyża, konsula generalnego Wiesława Scholza oraz Attaché Wojskowego), delegata Uniwersytetu w Uppsali (prof. Nillsa Uggłę), Parlamentu Europejskiego (eurodeputowanego Ryszarda Czarneckiego). Po oficjalnym rozpoczęciu nastąpiła część naukowa, którą rozpoczął M. Bieniasz, wygłaszając referat pt.: „Asymilacja, alienacja, integracja”, w którym prelegent dokonał teoretycznego przeglądu i analizy zjawisk podanych w tytule wystąpienia, kładąc szczególny akcent na problem alienacji, dokonujący się coraz wyraźniej w różnych środowiskach mniejszości narodowych. Kolejny referat wygłosiła dr Magdalena Środa z Uniwersytetu Warszawskiego pt.: „Tożsamość i inność w demokracji”. Skoncentrowała się na trzech, wg prelegentki, najważniejszych perspektywach percepcji *Inności* oraz ujęciach problematyki mniejszości w EU: perspektywie politycznej, filozoficznej i normatywnej. Z kolei prof. dr hab. Grzegorz Janusz z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie podjął temat „Prawa mniejszości narodowych w Polsce w dwa lata po wejściu do Unii Europejskiej”, prezentujący bogaty

materiał statystyczny, omawiający aktualne ustawodawstwo polskie w odniesieniu do problematyki mniejszości oraz komentujący kondycję różnych mniejszości w Polsce w warunkach akcesji i członkostwa Polski w EU. Książd dr Mariusz Chamarczuk SDB, reprezentujący podczas seminarium Kościół katolicki w Szwecji, przybliżył zebrany historię powstawania kultury duchowej tworzonej przez polską mniejszość katolicką oraz jej prawa świeckie i kościelne. Temat referatu „Polscy katolicy w Szwecji”. Po czterech wstępnych referatach nastąpiła przerwa, a po niej głos zabrali dziennikarze, przedstawiciele republik nadbałtyckich, przybliżając zebrany sytuację Polaków zamieszkujących te kraje. Ryszard Maciejkianiec z Litwy wygłosił referat „Polacy na Litwie – między obywatelstwem kraju zamieszkania i pomocą Polski”; Wanda Krukowska z Łotwy zatytułowała swoje wystąpienie „Polacy na Łotwie”; Jüri Latko z Estonii omówił działalność Polaków na przykładzie aktywnego zaangażowania w życie publiczne związku „Polonia” w referacie „Związek Polaków w Estonii *Polonia*”; Michał L. Zieliński z Finlandii zaprezentował referat „Polacy w Finlandii – historia i współczesność”; Tadeusz Urbański ze Sztokholmu, dziennikarz „Nowej Gazety Polskiej” w Szwecji, reprezentując Związek Dziennikarzy Polskich na Wschodzie, podsumował powyższe wystąpienia, koncentrując się na znaczeniu języka ojczystego w zachowaniu tożsamości i budowaniu jedności wewnątrzspołecznej. Refleksje i przemyślenia zawarł w referacie „Języki regionalne i mniejszościowe – próba analizy historycznej i społecznej”.

Po części zarezerwowanej na prezentację referatów przyszedł czas na gorącą dyskusję, która ukazała wielość oraz inność sytuacji i spraw pojawiających się w poszczególnych krajach i opinii na ich temat. Główne wnioski były jednak podobne i oscylowały w przestrzeni opinii kładących nacisk na wspólną odpowiedzialność za budowanie jedności europejskiej, która, zdaniem dyskutantów, będzie prawdziwa i autentyczna tylko wówczas, gdy jej spoiwem będzie poszanowanie praw mniejszości i odmienności kulturowych. Inną kwestią była dyskusja o tym, czy taką gwarancją powinny być objęte w ramach EU mniejszości o odmiennej orientacji seksualnej i czy to będzie wpływać pozytywnie na umacnianie wspólnoty państw europejskich. Po dyskusji uczestnicy udali się na przyjęcie zorganizowane w Konsulacie RP. Następnego dnia większa część uczestników seminarium wzięła udział w mszy św. niedzielnej w polonijnym kościele św. Jana w Sztokholmie, po której organizatorzy zorganizowali (dla chętnych) możliwość zwiedzenia Wenecji Północy.

ks. Mariusz Chamarczuk SDB
Salezjański Ośrodek Dokumentacji Duszpasterstwa (SODD),
w Sztokholmie